

фінансових інструментів. Наприклад, Базель III наголошує на необхідності банків підтримувати обсяг активів, котрі легко конвертувати в готівку за достовірною вартістю через ринкові механізми або через механізм «дисконтного вікна». *Ключовою проблемою* ісламських банків є обмежена доступність інструментів, сумісних із шаріатом, які можуть відповідати вимогам Basel III. Зокрема, багатьом інструментам важко відповідати ринковим характеристикам, таким як «активний та емний ринок», «присутність зацікавлених учасників ринку», «низький рівень концентрації ринку» тощо [2].

Проте загалом ісламські банки не зазнали значного впливу з боку вимог коефіцієнта достатності капіталу Базеля III порівняно зі звичайними банками, оскільки вони, як правило, були більш капіталізованими, ніж традиційні. Вища капіталізація ісламських банків зумовлена критеріями шаріату, ісламські банківські схеми стримують фінансування на основі боргу та заохочують розподіл ризиків. Підвищення якості капіталу, яке вимагає Базель III, також не є складним завданням для ісламських банків, оскільки більша частина капіталу складається з капіталу першого рівня.

Список використаних джерел:

1. Король М.М. Регулювання ісламської банківської діяльності. *Sciences of Europe*. Praha, Czech Republic. 2020. Vol. 3, No. 54, P. 7–11.
2. Jaseem A. International Monetary Fund. *LegalDept*.2020. <https://www.elibrary.imf.org/view/IMF071/23553-9781513523002/23553-9781513523002/ch12.xml?language=en&redirect=true&redirect=true>

УДК 339.7

АНАЛІЗ ДОХІДНОСТІ ТА РИЗИКІВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ЗАЛУЧЕНИХ У КРАЇНИ ЮСМКА

Родіонова Т. А.

к.е.н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Цвях О. С.

студентка кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

У сучасному світі потоки капіталу є важливим аспектом міжнародної валютної системи. Інвестиції впливають на абсолютно всі сфери господарювання і можливості зростання економічної продуктивності країн. Проте, іноземні інвестиції можуть стати джерелом нестабільності приймаючої економіки, оскільки вони створюють ризик значного відтоку інвестиційних доходів, тим самим провокуючи негативний тиск на поточний рахунок країни і створюючи дисбаланс економіки. Крім того,

відтік коштів через репатріацію прибутку може перевищити величину інвестованого капіталу, що також є ризиком національній економіці.

На основі даних про залучення іноземних інвестицій у країни ЮСМКА були зроблені розрахунки щодо структури вивезених інвестиційних доходів. У США з 1999 року по 2019 частка прямих іноземних інвестицій у загальному вивезенні доходів дорівнює 27,4%, частка інших – 12,5%, тобто в Сполучених Штатах превалюють виплати відсотків за портфельними інвестиціями, які становлять 59,6% у загальному вивезенні доходів. У Канаді структура вивезених доходів від інвестицій є схожою: виплати відсотків за портфельними інвестиціями в країні превалюють – 44%, частка прямих іноземних інвестицій у загальному вивезенні доходів дорівнює 43,5%, частка інших інвестицій – 12,5%. Структура вивезених доходів від інвестицій Мексики відрізняється від структури її партнерів – превалюють виплати відсотків за прямими іноземними інвестиціями – 46,3% у загальному вивезенні доходів, частка портфельних інвестицій дорівнює 35%, частка інших інвестицій – 18,6%.

За формулою, введеною Т. А. Родіоною у дослідженні дохідності іноземних інвестицій в країнах з ринком, що формується, було розраховано дохідність іноземних інвестицій, залучених до країн ЮСМКА. Розрахунок має вигляд відношення виплат інвестиційних доходів країною в іноземній валюті до накопичень зовнішніх зобов'язань [1]. Найбільшу дохідність від іноземних інвестицій за період 1999-2019 рр. було отримано іноземними інвесторами за іншими інвестиціями у Мексиці, вона становила 5,54%, що є оптимальним значенням. Дохідність ПІ та портфельних інвестицій у США знаходиться майже на однаковому рівні. Найменшу дохідність отримали іноземні інвестори від інших інвестицій у США, показник склав 1,92%. Отже, іноземні інвестори мають найбільшу дохідність за ПІ, найменшу дохідність – за іншими інвестиціями. Всі країни ЮСМКА мають показники дохідності залучених інвестицій у межах оптимальних значень, тобто ризики від інвестицій для іноземних інвесторів не є високими. Також, дохідність інвестицій у Канаді та Мексиці за досліджуваний період є дещо більшою, ніж у США.

Для аналізу дохідності інвестицій було використано коефіцієнт покриття іноземних інвестицій, під яким розуміють частку сумарних доходів, вивезених іноземними інвесторами у відповідних кумулятивних надходженнях фінансового рахунку [1]. Він може використовуватись як сигнал ризику стабільності чи навіть загрози фінансовій стійкості країн. Високий рівень дохідності іноземного капіталу має серйозні негативні наслідки для економіки, оскільки перевищення обсягів вивезених доходів над отриманими коштами проковує дисбаланси платіжного балансу країни, у першу чергу поточного рахунку, що несе ризики падіння валютного курсу, конкурентоспроможності країни та ризик значного відтоку капіталу.

Номінально США за період 1999-2019 рр. отримали іноземного капіталу у розмірі 21,8 трлн. дол. США (див. табл. 1). При цьому, частка вивезених доходів у сумарних надходженнях становила 50,49%. Аналізуючи окремі категорії інвестицій, можна зазначити, що у

Сполучених Штатах домінують інвестиційні виплати за портфельними інвестиціями. Вони складають 54,99% від отриманого капіталу. Інвестиційні виплати за ПІІ складають 52,71% від отриманого капіталу. Виплати за іншими інвестиціями за цей же період складають 34,04%. Тобто, у США обсяги надходжень фінансового рахунку перевищують репатріацію прибутків від інвестицій. З Канади за цей же період було вивезено сумарно доходів від іноземних інвестицій на суму 1,5 трлн. дол. США. При цьому в країну за цей же період надійшло 2,6 трлн. дол., тобто коефіцієнт покриття становив 58,97%. На долю виплат за ПІІ припадає найбільший відсоток – 74,36%. Виплати за портфельними інвестиціями складають 59,17% від отриманого капіталу, за іншими інвестиціями – 34,11%. У Канаді помітна висока частка ПІІ у структурі зовнішніх зобов'язань. Якщо така динаміка не зміниться, то у країні може створитися ризик проблеми високого доходу, що сплачується за цими інвестиціями, тобто репатріація прибутків від ПІІ почне перевищувати отримані інвестиції. Мексика за 1999-2019 рр. отримала іноземного капіталу у розмірі 986,8 млрд. дол., коефіцієнт покриття становив 62,22%. У країні домінують інвестиційні виплати за іншими інвестиціями, які складають 352,5% від отриманого капіталу, що свідчить про значне перевищення інвестиційних виплат країною над отриманими обсягами інших інвестицій. Виплати за портфельними інвестиціями складають 54,72% від отриманого капіталу, за ПІІ – 50,71%. Тобто, у Мексиці обсяги надходжень в цілому перевищують репатріацію прибутків від інвестицій.

Таблиця 1

Частка сумарних доходів, вивезених іноземними інвесторами у відповідних кумулятивних надходженнях фінансового рахунку (коефіцієнт покриття іноземних інвестицій), за період 1999-2019 рр. в країнах

Країна	ПІІ	Портфельні	Інші	Сумарні вивезені доходи, млрд. дол.	Кумулятивні надходження фінансового рахунку, млрд. дол.	Частка вивезених доходів у сумарних надходженнях
США	52,7%	54,9%	34,0%	11 013,1	21 810,7	50,49%
Канада	74,3%	59,1%	34,1%	1 574,3	2 669,4	58,97%
Мексика	50,7%	54,7%	352%	614,1	986,4	62,22%

Джерело: розраховано автором за даними ІМФ [2].

Таким чином, у країнах ЮСМКА частка вивезених доходів від іноземних інвестицій не є такою високою, як, наприклад, в країнах з ринком, що формується (Центральної та Східної Європи та Латинської Америки), де коефіцієнт покриття перевищував 100% у певні часи [1]. Важливо зазначити, що серед трьох країн, США володіють найбільшою фінансовою стійкістю. Найбільший ризик виникнення нестабільності і дисбалансів економіки існує у Мексиці, в країні зафіксовано найбільший

коефіцієнт покриття. Канада продемонструвала значний відтік доходів за ПП, що є сигналом ризику для стабільності країни у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Родіонова Т.А. Дохідність іноземних інвестицій в країнах з ринком, що формується: вплив на зовнішні дисбаланси: монографія / Т.А. Родіонова. – Одеса: «Одеський національний університет».– 2015. – 173 с.
2. BOP Analytic and IP Summary Presentation. International Monetary Fund. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1542635306163>

УДК: 339.982

РИЗИКИ ЕКЗОГЕННИХ ШОКІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СИНХРОНІЗАЦІЇ ДІЛОВИХ ЦИКЛІВ

Жолос Т.О.

аспірант Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Одним з наслідків пандемії COVID-19 у 2020 році стало одночасне і глибоке падіння економік більшості країн світу. Так, за оцінками ОЕСР, вже у другому кварталі 2020 року ВВП його країн-членів впав на ~15% у порівнянні з четвертим кварталом 2019 року, а рівень безробіття виріс майже вдвічі і досяг в середньому ~11% [1]. За найконсервативнішими оцінками очікується, що глобальний ВВП не повернеться до свого попереднього рівня аж до кінця 2021 року [2].

В умовах високого ступеня інтегрованості економік світу, що проявляється в синхронізованості їх ділових циклів, таке одночасне гальмування економічної діяльності скоріше є не винятком, а закономірністю. Так, ще у недалекому минулому глобальна економіка зазнала аналогічних втрат під час фінансової кризи 2007 року, а ще раніше, у 1997 році, всьому світу загрожувала азійська фінансова криза.

Проте, в той час як дві зазначені кризи мали фінансовий характер, COVID-19 негативно вплинув безпосередньо на реальний сектор економіки. При цьому, найцікавішим є те, що економічні наслідки пандемії стали відчутними на фондових біржах ще у лютому 2020 року, за місяці до набуття пандемією COVID-19 глобального характеру поза межами Азії [3]. Це засвідчує про існування механізму поширення економічних втрат, що пов'язані з COVID-19, незалежно від транскордонного поширення самого вірусу. Саме цей механізм є предметом цього дослідження.

В економічній літературі з тематики ділових циклів розглядається три основні канали транскордонного поширення шоків, що мають своїм наслідком синхронізацію ділових циклів: міжнародна торгівля, міжнародна